

ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ЯК СЕРЕДОВИЩЕ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА

ЩЕРБАК А.М.

викладач кафедри менеджменту та бізнесу

Харківський національний економічний

університет імені Семена Кузнеця

м.Харків, Україна

Основними ознаками трансформації економіки в інформаційну є домінування в економіці індустрії інформаційних послуг та технологій та визнання інформації основним виробничим ресурсом в усіх сферах економіки. На сьогодні відбувається зміна основної мети підприємств, яка полягає у створенні, захисті і підтримці інформаційної інфраструктури шляхом підвищення швидкості обробки і надання інформації для прийняття рішень на усіх рівнях управління, якості одержуваної інформації із мікро- та макросередовища; захисту інформації та інформаційної системи від несанкціонованого доступу; забезпечення інтеграції з іншими підприємствами.

Жодне сучасне підприємство, не зважаючи на сферу діяльності, форму власності, стратегію ведення бізнесу, не зможе ефективно конкурувати на ринку, не володіючи інформацією. Перш за все, необхідні відомості про конкурентів, споживачів та постачальників продукції, ціни, стан ринку, про ділову ситуацію в країні, загальну світову політико-економічну кон'юнктуру, перспективи розвитку економіки, науки і техніки, можливі наслідки та результати правових умов господарювання. Отже, можна сказати, що, торкаючись соціально-економічної сфери, науки та освіти, культури і способу життя суспільства, сфери права, держави та громадських інститутів, інформатизація змінює характер усіх сфер людської діяльності.

Зміна зовнішнього середовища, нестабільність ринкових умов змушують промислові підприємства до постійного пошуку інформації для зниження рівня невизначеності та забезпечення на цій основі стабільності функціонування та конкурентоспроможності підприємства. Ефективне функціонування вітчизняних промислових підприємств у ринкових умовах вимагає певної мобільності та оперативності при прийнятті рішень на усіх рівнях управління. Будь-яка затримка необхідної інформації або її невірогідність можуть створити загрозу діяльності підприємства або, навіть, його існуванню. Не дивно, що за цих обставин інформація поступово почала відігравати провідну роль на підприємстві та набула істотного значення у процесі прийняття управлінських рішень.

Мінливість бізнес-середовища вимагає відповідного поновлення, коригування та поповнення інформації, що використовується у процесі управління вітчизняними промисловими підприємствами. Одночасно для постійного аналізу динаміки стану ринку та його прогнозування, оцінки рівня споживчого попиту й потреби у товарах та послугах, інформація має накопичуватися та зберігатися, що суттєво збільшує її обсяги та посилює вимоги до організації інформаційних процесів управління підприємством.

Дослідження сутності інформаційних процесів, особливостей їх формування та реалізації на підприємствах промислового сектору набуває особливої актуальності у разі розгляду інформації як невід'ємного елементу управління, що має ефективно використовуватися для досягнення конкретних цілей та вирішення важливих управлінських завдань [1, с. 13]. Інформація є динамічним об'єктом, що не існує у природі сам по собі, утворюється лише в результаті взаємодії даних і методів та існує стільки, скільки триває ця взаємодія, тобто весь інший час перебуває у вигляді даних.

Інформаційний процес здійснює усю сукупність елементарних інформаційних актів, як то: прийом (створення) інформації, її зберігання, передачу і використання.

На думку авторів у [1,2,3], додавання до поняття «система» слова «інформаційна» відображає мету її створення і функціонування, адже саме інформаційні системи забезпечують збирання, зберігання, обробку, пошук, видачу

інформації у процесі прийняття рішень та вирішення завдань у будь-якій сфері, допомагають аналізувати проблеми і створювати нові продукти.

Стрімкі темпи формування інформаційного суспільства та необхідність адаптації до нього ринкової системи господарювання призвели до швидкого насичення ринку інформаційними системами. Насьогодні й досі відсутній єдиний підхід до визначення та розуміння даного поняття, що вносить деяку плутанину у його трактування та, навіть, інколи обумовлює його некоректне використання.

Під інформаційною системою, у межах дослідження, що присвячене підвищенню ефективності управління промисловими підприємствами України, доцільно розуміти спеціально організовану сукупність взаємопов'язаних засобів, методів і персоналу, використовуваних для опрацювання інформації (пошук, зберігання, обробка, видача) про різні аспекти діяльності об'єкта для підтримки прийняття управлінських рішень в інтересах досягнення встановленої мети.

Саме інформаційна система забезпечує повне здійснення інформаційних процесів підприємства. Отже, необхідність її створення на вітчизняних промислових підприємствах не викликає сумнівів.

На думку науковців [4,5] інформаційна система управління підприємством (ІСУП) є сукупністю управлінської інформації, суб'єктів управлінської діяльності, інформаційних технологій системи управління підприємством та зв'язків між ними. Основним призначенням ІСУП є допомога керівникам у вирішенні поточних завдань стратегічного і тактичного планування, оперативного управління підприємством. Використовуючи оперативну інформацію, отриману в ході функціонування ІСУП, вони мають можливість спланувати і збалансувати ресурси фірми, прорахувати і оцінити результати реалізації управлінських рішень, підвищити оперативність управління ходом виконання планів, використанням ресурсів й т. і. Отже, вони дозволяють суттєво підвищити ступінь обґрунтованості управлінських рішень шляхом оперативної реалізації інформаційних процесів (збирання, передачі та обробки інформації); забезпечити своєчасне прийняття рішень щодо управління підприємством, що особливо актуально у швидкозмінних умовах ринкової економіки; підвищити ефективність управління через своєчасне надання необхідної інформації керівникам усіх рівнів з єдиного інформаційного

фонду; узгоджувати рішення, що приймаються на різних рівнях управління і в різних структурних підрозділах; підвищити рівень інформованості управлінського персоналу про поточний стан економічного об'єкта, що сприяє суттєвому зростанню продуктивності праці, скороченню невиробничих втрат й т. і.

Впровадження інтегрованих ІС у діяльність сучасних підприємств має на меті автоматизацію усіх функцій управління та охоплення усього циклу функціонування економічного об'єкта – від науково-дослідних робіт, проектування, виготовлення, випуску і збуту продукції до аналізу експлуатації виробу. Корпоративні ІС для автоматизації усіх функцій управління, перш за все, використовують підприємства, що мають територіальну роз'єднаність між підрозділами, філіями, відділеннями та офісами. ІС наукових досліджень ефективно допомагають у забезпеченні вирішення науково-дослідних завдань на базі економіко-математичних методів і моделей. Навчальні ІС використовуються підприємствами системи освіти для підготовки фахівців різних галузей економіки, їх перепідготовки та підвищення кваліфікації.

Через те, що інформаційна технологія тісно пов'язана з інформаційною системою, часто у спеціалізованій літературі відбувається плутанина й ототожнення цих понять. Дійсно, визначення інформаційної технології та інформаційної системи є дуже схожими між собою. Однак, інформаційна технологія – це процес, що включає чітко регламентовані правила виконання операцій, дій різного ступеня складності над даними, що зберігаються в комп'ютерах. Забезпечуючи переробку первинної інформації за допомогою цілеспрямованих дій, вони дозволяють отримати необхідну для користувача інформацію. У свою чергу, інформаційна система є основним середовищем інформаційної технології, має у своєму складі комп'ютери та їх мережі, різноманітні програмні продукти та бази даних, людей, технічні й програмні засоби зв'язку, тобто являє собою, скоріше, людино-комп'ютерну систему обробки інформації, що підтримує процеси прийняття рішень і виробництва інформаційних продуктів.

Підсумовуючи вищевикладене, можна дійти висновку, що інформаційні потреби управлінського персоналу задовольняються в результаті реалізації

певних інформаційних процесів. Виходячи з цього, основним функціональним призначенням інформаційних систем слід вважати забезпечення інформаційних процесів, що передбачає інваріантність як до видів інформації (інформаційних ресурсів), так і до видів і типів інформаційних технологій, що використовуються для реалізації інформаційних процесів.

Основне завдання інформаційної системи управління полягає у підпорядкуванні усіх внутрішніх процесів головним цілям підприємства, для чого необхідною є координація процесів, пов'язаних з діяльністю, з метою максимального забезпечення виконання поставлених задач в єдиному інформаційному полі. Тільки таким чином інформаційна озброєність підприємства буде безпосередньо впливати на ефективність його діяльності.

Література:

1. Грузіна І. А. Соціальне життя суспільства в умовах інформатизації / І. А. Грузіна // Менеджер. - 2014. - № 1. - С. 10-14.
2. Колін К. Інформаційна глобалізація суспільства і гуманітарна революція / / Alma Mater (Вісник вищої школи). 2002. № 8.
3. Фрідланд А.Я. Про уточнення поняття «інформація» / / Педагогічна інформатика. 2001. № 4.
4. Коган В. З. Информационное взаимодействие: Опыт анализа субъектно-объектных отношений. – Томск: Изд-во ТГУ, 1980
5. Кулицький С. П. Основи організації інформаційної діяльності у сфері управління / С. П. Кулицький ; Межрегіон. акад. упр. персоналом. – К. : МАУП, 2002. – 224с.